

● مهندس امیرحسین شاه حسینی
کارشناس مدیریت طرح و توسعه سیستم‌ها

نکته مهم، تفاوت کاربرد و روش استفاده این دستگاه در مقایسه با گرامافون است و در صورتی که این عمل (حرکت دست روی صفحه‌ها) بر روی گرامافون عادی انجام شود، باعث شکستن سوزن آن می‌شود.

سازنده‌ها و نوازنده‌های DJ

DJ به شخص یا گروهی از نوازنده‌ها گفته می‌شود که با استفاده از تجهیزات و دستگاه‌های مربوط به این کار، به ایجاد و ساخت موسیقی‌های DJ می‌پردازند. این افراد باید از تجربه بالایی برخوردار باشند، در غیراین صورت موسیقی میکس شده‌ای که برای این کار تهیه می‌شود از کیفیت خوبی برخوردار نخواهد بود. معمولاً این افراد خود را با این عنوان معرفی می‌کنند و مردم نیز آنها را همین گونه خطاب می‌نمایند. برای مثال (DJ Bob).

در دنیای مدرن کنونی، هر کس می‌تواند یک DJ باشد. تمام کارهایی که باید انجام شود این است که یک سیستم صوتی به همراه یک میکسر و یک میکروفون خریداری شود. با این کار کسی که این تجهیزات را تهیه کرده به یک DJ تبدیل می‌شود. با ورق زدن کتابچه‌های راهنمای تلفن مشاهده می‌کنید که هزاران DJ در سراسر دنیا وجود دارند. این درحالی است که هزاران نفر دیگر نیز هستند که نام آنها در این کتاب‌ها نیامده است. البته DJ هایی که در مراکز عمومی به اجرای موسیقی می‌پردازند، باید دارای استانداردهای مطمئنی باشند تا

DJ چیست؟

عبارت DJ، از جمله کلماتی است که معانی متعارف مختلفی دارد و از آن برداشت‌های متفاوتی می‌شود. این عبارت، مخفف چند کلمه است و در مواردی که گاهی ماهیت‌های مختلفی هم دارند به کار می‌رود. DJ انواع مختلفی دارد که عبارتند از:

- DJ Mobile -
- DJ Bar Club -
- DJ Radio -

در این مقاله ابتدا انواع مختلف DJ را معرفی کرده، سپس به بحث رادیویی DJ که اهمیت بیشتری دارد و مفهوم و استفاده آن متفاوت از سایر انواع DJ می‌باشد، خواهیم پرداخت.

دستگاه Disk Jockey

Disk Jockey که به اختصار به DJ معروف است، دستگاهی شبیه گرامافون است که از دو صفحه تشکیل شده و با حرکت دست روی آنها و میکس صداها، موسیقی خاصی ایجاد می‌شود.

کیفیت و نوع موسیقی ایجاد شده، بستگی به عوامل مختلفی دارد که از میان آنها به موارد زیر می‌توان اشاره کرد:

- دو صفحه موسیقی انتخاب شده داخل دستگاه

- تجربه و تبحر نوازنده و یا مجری DJ

- کیفیت صفحه‌ها و سوزن دستگاه.

به صورت حرفه‌ای شناخته شوند. نکته قابل توجه این است که هیچ کدام از این انواع DJ به اندازه رادیو تأثیرگذار نیستند، چون رادیو جمعیت زیادی را تحت پوشش قرار می‌دهد.

گروه‌های ارکستر DJ

در موارد بسیاری لازم است گروهی نوازنده در سالن، منزل و یا هر مکان دیگری، به اجرای برنامه بپردازند. این گروه‌ها در کشورها و شهرهای مختلف با عناوین مختلفی شناخته می‌شوند.

به طور کلی گاهی یک نوازنده یا یک گروه نوازنده DJ در محل جشن یا مراسم شما حاضر می‌شوند و علاوه بر سازماندهی و اجرای یک میهمانی به طریق صحیح، موسیقی مورد علاقه و مورد نظر شما را اجرا می‌کنند، که به آن «ارکستر» DJ می‌گویند. از این گروه‌ها و ارکسترها در هتل‌ها نیز استفاده می‌شود.

افرادی که در این گونه مشاغل فعالیت می‌کنند، تجربه خوبی برای احراز مشاغل رادیویی و مخصوصاً رادیویی DJ پیدا می‌کنند.

گروه‌های باتجربه DJ از سیستم‌های پیشرفته صوتی برخوردارند و حتی بعضی از آنها می‌توانند سیستم‌های نورپردازی مراسم را هم اجرا کنند. هر چه از سیستم‌های پیشرفته‌تر و مجهزتر استفاده شود، (در صورت تجربه نوازنده DJ) موسیقی دلپسندتری اجرا خواهد شد.

پخش کننده‌های موسیقی هارد درایو (harddriv): اگر قصد مسافرتی طولانی را دارید و می‌خواهید همه برنامه‌های موسیقی خود را همیشه همراه داشته باشید، به یک پخش کننده موسیقی دیجیتال دارای یک حافظه وسیع نیاز دارید. پخش کننده‌های شرکت دل (dell) و سامسونگ دارای ۲۰ گیگابایت هارد درایو هستند و گنجایش صدها موسیقی را در خود دارند.

اولین پخش کننده MP3 شرکت دل با عنوان Digital Jukebox Dell و با عنوان مستعار DJ تولید شد. شرکت سامسونگ نیز دستگاه مشابهی به بازار عرضه کرد که با نام YP-910GS شناخته می‌شود و برای کار با سرویس موسیقی Napster طراحی شده

است. هر دو دستگاه، فایل‌های MP3 و WMA را اجرا کرده و انتقال فایل از Windows Media Player و برنامه‌های کاربردی پیش فرض آنها را می‌پذیرند.

نرم افزار پیش فرض DJ که اولین نسخه Music Match است به کندی روی CD اجرا می‌شود، ولی کار هماهنگی موسیقی روی پخش کننده را با آن روی رایانه ساده می‌سازد. مدل DJ ساده، کارآمد بوده و قیمت مناسبی دارد. مدل YP-910GS گران‌تر و دارای ویژگی‌های بیشتری است و یکپارچگی آن با Napster نیز یک ویژگی دیگر در آن می‌باشد.

رادیو DJ (Disk Jockey Radio)

رادیو DJ، رادیویی است که به پخش موسیقی می‌پردازد و ساعت‌های متمادی (با وجود مجری و یا حتی نبودن او) به این کار ادامه می‌دهد. در این نوع از رادیو مطلبی که قابل توجه می‌باشد، طراحی و چیدمان برنامه‌های موسیقی آن است، نه صرفاً خود موسیقی. برنامه ماهیانه پخش رادیو DJ بسیار دقیق و با برنامه ریزی حساب شده تهیه می‌شود تا بتواند تمام اهداف خود را به صورت متمرکز مهیا سازد. مهم‌ترین کاربرد رادیو DJ، القای یک فرهنگ، ایده و فکر به وسیله برنامه‌ها می‌باشد. برای مثال، می‌توان درباره بحث انتخابات از رادیو DJ استفاده کرد و این مطلب را با رویکرد DJ به مخاطبان بررسی نمود.

گفتنی است به کار گرفتن عبارت «DJ» برای رادیو، چندان شایسته نیست و باید از کلمات مناسب‌تری استفاده شود؛ چون فرد DJ که در رادیو کار می‌کند از هوش، ذکاوت و شخصیتی متفاوت با کسانی برخوردار است که صرفاً با خرید سیستم‌های صوتی (کمتر از ۵۰۰ دلار) به این شغل وارد شده‌اند. مشکل اینجاست که وقتی مردم، کلمه DJ را می‌شنوند، ذهن آنها به سمت موسیقی‌ها و جشن‌های DJ کشیده می‌شود که همه حاضران مجبور به شنیدن آنها هستند. بنابراین، متوجه منظور و مفهوم اصلی رادیو DJ نمی‌شوند.

رادیو DJ می‌تواند از زیرمجموعه‌های اینترنت نیز باشد؛ یعنی یکی از تسهیلات و امکاناتی که اینترنت در اختیار ما قرار می‌دهد، امکان استفاده از رادیوی DJ است. در مباحث

وقتی مردم، کلمه DJ را می‌شنوند، ذهن آنها به سمت موسیقی‌ها و جشن‌های DJ کشیده می‌شود که همه حاضران مجبور به شنیدن آنها هستند. بنابراین، متوجه منظور و مفهوم اصلی رادیو DJ نمی‌شوند

پیشرفته تر، بحث تلویزیون DJ نیز مطرح می شود که دست اندرکاران قصد دارند با به کارگیری اصول DJ، به اهداف خود برسند.

لازم به ذکر است رادیو صدای آشنا^(۱) که از شبکه های رادیویی صدای جمهوری اسلامی ایران می باشد- می تواند با این رویکرد ایجاد و شروع به فعالیت کند. در این شبکه می توان تمام مزایایی که اینترنت در اختیار مقرر می دهد را به کار بست تا به اهداف و مقاصد شبکه دست یافت.

در بعضی موارد از مجری در برنامه های رادیو DJ استفاده می شود، به این صورت که مجری در بین موسیقی های پخش شده در رادیو، حاضر می شود و صحبت هایی می کند. صحبت های مجری باید کوتاه باشد و موسیقی آن نیز به صورت انتخابی (Selection) می باشد تا به این صورت بتواند بیشترین تأثیر را بر روی مخاطب بگذارد. نوازنده های DJ باید از تجربه کافی برای این کار برخوردار باشند و بدانند که چه وقت صحبت کنند و چه زمانی سکوت نمایند. مهم ترین نکته این است که مجری بیش از حد صحبت نکند و به گونه ای شایسته کار خود را انجام دهد تا موجب مسرت و شادی مخاطبان شود. در واقع مجری رادیو DJ باید بداند «زمانی صحبت کند که لازم است».

اگر نوازنده DJ سخت کار کند، وظیفه خود را خوب بداند و به خوبی از پس کاری که باید انجام دهد، برآید، جایگاه بسیار خوبی به عنوان یک نوازنده DJ حرفه ای پیدا خواهد کرد. البته لازم به ذکر است که برای این شغل، داشتن مدرک دانشگاهی الزامی نیست و شخص لزوماً نباید از مدارس مربوط به رسانه فارغ التحصیل شده باشد. برای این کار، مدیران رادیوهای محلی (رادیو DJ)، به دنبال مجریان DJ با تجربه و متخصص می گردند و سعی می کنند از آنها استفاده کنند.

در حال حاضر استانداردهایی برای آزمایش تجهیزات قبل از به کارگیری آنها به وجود آمده تا اطمینان حاصل شود که تمام ابزار به خوبی کار می کنند و دچار اشکالات الکتریکی نمی شوند. این آزمایش شامل برنامه تست PAT است. در محل یک رادیو DJ باید همواره تجهیزات یدکی و پشتیبانی وجود داشته باشد تا در صورت از کار افتادن تجهیزات DJ، سریعاً به کار گرفته شوند. همچنین به یک نفر مهندس الکترونیک با تجربه نیاز است تا به صورت روتین و منظم، کار نگهداری و تعمیرات تجهیزات DJ را انجام دهد. از برنامه های پخش شده در رادیو DJ به صورت ۲۴ ساعته کپی برداری

می شود.

پخش آهنگ درخواستی از رادیو DJ محلی

یکی از استفاده هایی که از رادیو DJ می شود، پخش برنامه های درخواستی مخاطبان رادیو می باشد، به این صورت که کاربر در صورتی که بخواهد موسیقی یا آهنگ های مورد علاقه خود را از رادیو محلی بشنود، باید ابتدا مشترک این خدمات در رادیو مورد نظر خود بشود و حق اشتراک مختصری بدین منظور بپردازد. پس از آن، هر وقت مایل باشد موسیقی خاصی را از رادیو بشنود و یا در مراسم و جشن های خود از آهنگ های موجود در رادیو محلی استفاده کند، باید تماس می تواند آن را درخواست نماید.

ممکن است این روش باعث شود که یک ترانه یا آهنگ برای هزاران بار از رادیو پخش شود، چون تعداد کسانی که آن را درخواست می کنند، زیاد است.

گاهی بعضی از رادیو ها برای ارائه این خدمات، محدودیت سنی دارند؛ برای مثال، یکی از رادیو هایی که در محدوده هامپشایر، دورست و وست ساسکس، به پخش برنامه می پردازد، این خدمت را به افراد بالای ۲۵ سال ارائه می دهد. برای این کار رادیو محلی DJ باید از سیستم پخش مبتنی بر رایانه برخوردار باشد تا بتواند به بیش از ۱۰۰۰۰ ترانه دسترسی داشته باشد. همچنین ۳۵۰۰ تا ۷۰۰۰ موسیقی بر روی دیسک فشرده یا مینی دیسک می تواند اطمینان خاطر مبنی بر اینکه هر نوع موسیقی برای هر سلیقه ای وجود دارد، ایجاد کند.

ارسال نوار کاست DJ برای رادیو محلی DJ: رادیو های محلی گاهی به پخش موسیقی DJ می پردازند که توسط نوازنده های خانگی تهیه شده است. به این صورت که فرد (نوازنده یا مجری DJ) یک نوار تهیه می کند و برای رادیو محلی می فرستد تا پخش شود. این کار می تواند یکی از اولین قدم ها برای احراز یک شغل در رادیو محلی با عنوان یک DJ در آنجا باشد. این شخص باید پس از کسب تجربه به این نتیجه برسد که نوار خود را به گونه ای تهیه کند که موارد زیر تأمین شود:

- مدیر مرکز رادیویی قبل از هر کس دیگر مایل به گوش دادن آن باشد
- مدت نوار صوتی تهیه شده چقدر است
- از چه نوع موسیقی استفاده کند
- چه چیزی بگوید و چگونه بگوید.

در بعضی موارد از مجری در برنامه های رادیو DJ استفاده می شود، به این صورت که مجری در بین موسیقی های پخش شده در رادیو، حاضر می شود و صحبت هایی می کند. صحبت های مجری باید کوتاه باشد و موسیقی آن نیز به صورت انتخابی (Selection) باشد تا به این صورت بتواند بیشترین تأثیر را بر روی مخاطب بگذارد

کتاب‌های موجود درباره DJ: مطالب این مقاله فقط جهت آشنایی خواننده‌ها با مبحث DJ و DJR مطرح شده و نسبتاً خلاصه می‌باشد. در صورت نیاز به اطلاعات دقیق‌تر و کامل‌تر می‌توانید به دو منبع زیر که با جزئیات معرفی شده‌اند، مراجعه و اطلاعات تکمیلی را در این زمینه به دست آورید.

عنوان کتاب: **یاد بگیرید که چگونه یک DJ باشید!**

(Learn how to be a DJ) نویسنده اش چاک فرش (Chuck fresh)

می‌باشد. کتاب «یاد بگیرید که چگونه یک DJ باشید» تمام متدها، روش‌های سری و حقه‌های بیشتر نوازنده‌های DJ موفق را فاش کرده است. و حالا که آن نوازنده DJ- آقای فرش- بازنشسته شده، شما می‌توانید تمام اطلاعاتی را که او سال‌ها برای به دست آوردنش تلاش کرده و برای آن وقت گذاشته، کسب کنید تا بتوانید از ابتدا درست شروع کنید. به گفته این نویسنده، «این کتاب جامع‌ترین و کامل‌ترین دست‌نوشته‌ای است که تاکنون درباره DJ تهیه شده است».

- یاد بگیرید که چگونه ۱۰۰ دلار یا بیشتر درآمد کسب کنید!
- یاد بگیرید که چگونه یک میهمانی و یا جشن را سازماندهی و اجرا کنید!

- یاد بگیرید که کدام موسیقی‌ها برای هر برنامه‌ای مناسب‌اند!

- یاد بگیرید که چگونه می‌توانید موسیقی‌های خود را از رادیوی محلی بشنوید!

در این کتاب با سه نوع مختلف از DJ آشنا خواهید شد:

DJ Radio

DJ bar

DJ Mobile

این کتاب نشان می‌دهد که برای شروع چه کارهایی را باید انجام دهید تا در زمینه‌های فوق موفق باشید. در این کتاب مزایا و معایب هر یک از این سه زمینه مطرح شده که شما بر اساس این اطلاعات می‌توانید بهترین انتخاب را داشته باشید. این کتاب تمام مسائل مرتبط از جمله موسیقی، تجهیزات، رقابت، تبلیغات و بازاریابی را شامل می‌شود.

کتاب: **چگونه یک DJ رادیویی بشویم.**
(How to become a Radio DJ) نویسنده آن مایک استاف (Mike Stasff) می‌باشد.

مایک استاف، کتاب فوق‌رابه سفارش یکی از ایستگاه‌های رادیویی تألیف کرده است. این کتاب راهنمای خوبی برای معرفی کارهایی است که باید برای وارد شدن به دنیای رادیو انجام گیرد. مایک در این کتاب درباره راه‌های موفقیت و تجربیاتش در رادیو نوشته است. این کتاب تمام مسائلی را که یک نفر باید بداند تا بتواند یک شغل DJ در رادیو بیابد، شامل می‌شود، از قبیل:

- شناخت مردم

- یافتن شغل

- تولید یک نوار صوتی حرفه‌ای

- نوشتن رزومه

- روش‌های پول درآوردن

- فرصت‌ها

- رقابت

- ساختارهای رادیویی.

این کتاب تمام قدم‌هایی را که شما باید بردارید تا به هدفتان برسید، نشان می‌دهد و بیان می‌کند که فعالیت در رادیو کار بسیار دشواری نیست که نتوان وارد آن شد، مخصوصاً اگر ابزار صحیح را در اختیار داشته باشید.

لازم به ذکر است که به همراه این کتاب دو نوار کاست صوتی نیز ارائه می‌شود که اطمینان بیشتری برای موفقیت در رادیوی DJ است. نوار اول، دستورالعمل قدم به قدم برای تولید یک نوار صوتی DJ است. در این نوار مطالب با توضیحات کاملی از فعالیت‌هایی که برای تولید نوار کاست DJ انجام شده، آمده است. این نوار شامل مثال‌هایی است که به شنونده کمک می‌کند که نوار صوتی خود را بسازد.

در نوار دوم مایک استاف کیفیت‌های منحصر به فردی را که بیشتر DJهای موفق و پول‌ساز، دارا می‌باشند، توضیح می‌دهد.

در این نوار مطالبی از این قبیل یافت می‌شود:

- چگونه بهترین DJ شهر بشوید.

- چگونه به سرعت و به راحتی به اهداف رادیویی‌تان برسید.

- چگونه بعضی موفق می‌شوند و بعضی شکست می‌خورند.

- چگونه می‌توان شهرت خوبی در صنعت رادیو به دست آورد.

به همراه کتاب، لیستی از وب‌سایت‌هایی که می‌تواند مورد استفاده مشاغل رادیو قرار گیرد نیز پیوست شده است. این لیست را خود نویسنده تهیه کرده است.

پاورقی:

۱- این رادیو نیز مانند سایر شبکه‌های رادیویی از زیرمجموعه‌های معاونت صدا می‌باشد که در تشکیلات رادیو تصویب شده؛ ولی تاکنون مورد بهره‌برداری قرار نگرفته است.

- Fresh, Chuck. How to be a DJ. [online]: <http://WWW.chuckfresh.com/howto4j> [3may 2004].

- Poya [online]: <http://poyaslim.persianblog.com> [1may 2004].

- www.pcworldiran.com/news/fn-820309.htm.

- www.djbook.com/get.htm.

- Career focused Education, Oakland Schools, 2002.

منابع:

- علی اکبری، احمد. (چاپ نشده). **رادیوی DJ چیست**.

